

آزمون مدل افکار خودکشی دانشجویان براساس آزاردیدگی هیجانی اولیه و ویژگی‌های تاریک شخصیت: نقش میانجی نشخوارگری خشم

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۹/۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۵

سیف الله آقاجانی^۱، محمد زارعی نوروزی^{۲*}، نازنین اصغری‌ها^۳، غزاله افخمی تیموری^۴، زهرا میل کاریزی^۴

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: در عصر حاضر خودکشی به‌عنوان یکی از جدی‌ترین معضلات اجتماعی شناخته می‌شود که هر ساله بخش اعظمی از اقدام‌کنندگان به آن را به کام مرگ می‌کشاند؛ به‌همین دلیل شناخت عوامل مؤثر بر آن از اهمیت بسزایی برخوردار است. بنابراین هدف پژوهش حاضر آزمون مدل افکار خودکشی دانشجویان براساس آزاردیدگی هیجانی اولیه و ویژگی‌های تاریک شخصیت: نقش میانجی نشخوارگری خشم بود.

روش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش انجام نیز توصیفی-همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری مورد پژوهش تمام دانشجویان دختر و پسر دانشگاه محقق اردبیلی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که از بین آن‌ها تعداد ۳۰۵ نفر به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری اطلاعات مقیاس‌های افکار خودکشی (بک و همکاران، ۱۹۷۹)؛ نشخوار خشم (ساختادولسکی و همکاران، ۲۰۰۱) و پرسش‌نامه‌های آزاردیدگی هیجانی اولیه (برنستاین و همکاران، ۲۰۰۳) و ویژگی‌های تاریک شخصیت (جوناسون و وبستر، ۲۰۱۰) بود. برای توصیف یافته‌ها از میانگین و انحراف استاندارد و برای استنباط اطلاعات نیز از آزمون‌های همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری به‌کمک نرم‌افزارهای SPSS-27 و AMOS-24 استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که مدل پژوهشی از برازش مطلوبی برخوردار بود. همچنین دیگر نتایج پژوهش نشان داد، آزاردیدگی هیجانی اولیه به‌صورت مستقیم ($P < 0/01$) و غیرمستقیم ($P < 0/05$) و از طریق میانجی‌گری نشخوار خشم و ویژگی‌های تاریک شخصیت تنها به‌صورت مستقیم ($P < 0/01$) بر افکار خودکشی اثرگذار هستند.

نتیجه‌گیری: از این نتایج می‌توان برای طراحی مداخلات آموزشی و درمانی با هدف پیشگیری از بروز افکار و اقدام به خودکشی استفاده نمود.

کلمات کلیدی: خودکشی، ترومای دوران کودکی، ویژگی‌های شخصیتی تاریک، نشخوار خشم.

۱. استاد، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

۲. دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی و آموزش افراد با نیازهای خاص، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
* نویسنده مسئول: m.zareiii.n.1997@gmail.com

۳. کارشناس ارشد مشاوره خانواده، گروه روانشناسی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، گیلان، ایران.

۴. کارشناس پرستاری، گروه پرستاری مامایی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران.

Testing a Model of Students' Suicidal Thoughts Based on Early Emotional Abuse and Dark Personality Traits: The Mediating Role of Anger Rumination

Received: 2025/11/28 Accepted: 2026/2/24

Seyfollah Aghajani¹, Mohammad Zarei Nouroozi^{2*}, Nazanin Asghariha³, Ghazale Afkhami Teimouri⁴, Zahra Milkarizi⁴

Original Article

Abstract

Introduction: In the contemporary era, suicide is recognized as one of the most serious social problems, resulting in the death of a significant number of individuals who attempt it each year. Consequently, identifying the factors contributing to suicidal ideation is of paramount importance. The aim of the present study was to test a model of suicidal thoughts in students based on early emotional abuse and dark personality traits, with anger rumination serving as a mediating variable.

Method: This study was applied in terms of purpose and employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling. The statistical population comprised all male and female students at Mohaghegh Ardabili University during the 2023–2024 academic year, from which a convenience sample of 305 participants was selected. Data were collected using the Suicidal Ideation Scale (Beck et al., 1979), the Anger Rumination Scale (Sukhodolsky et al., 2001), the Early Trauma Inventory (Bernstein et al., 2003), and the Dark Triad Dirty Dozen scale (Jonason & Webster, 2010). Descriptive statistics (mean and standard deviation) were used to summarize the findings. Inferential analyses, including Pearson correlation tests and structural equation modeling, were conducted using SPSS-27 and AMOS-24 software.

Results: The results indicated that the proposed research model demonstrated a good fit with the data. Early emotional abuse had a significant direct effect ($p < 0.01$) and a significant indirect effect ($p < 0.05$) on suicidal thoughts, with the indirect effect being mediated by anger rumination. Additionally, dark personality traits exhibited a significant direct effect on suicidal thoughts ($p < 0.01$).

Conclusion: These findings can inform the design of educational and therapeutic interventions aimed at preventing suicidal thoughts and attempts by targeting early emotional experiences, maladaptive personality traits, and ruminative cognitive styles.

Keywords: Suicide, Childhood trauma, Dark personality traits, Anger rumination.

1. Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

2. Ph.D. Student, Department of Psychology and Education of Individuals with Special Needs, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

*Corresponding author: m.zareiii.n.1997@gmail.com

3. Master of Family Counseling, Department of Psychology, Rasht Branch, Islamic Azad University, Guilan, Iran.

4. Nursing Expert, Department of Midwifery Nursing, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.

مقدمه

در عصر حاضر خودکشی^۱ به عنوان یکی از جدی‌ترین مشکلات و معضلات اجتماعی شناخته می‌شود که هر ساله بخش اعظمی از اقدام کنندگان به آن را به کام مرگ می‌کشاند (سربند و علی گوهری، ۱۴۰۳)، به شکلی که گزارش‌های سازمان جهانی بهداشت (۲۰۲۱) اعلام نموده‌اند سالیانه بیش از ۷۰۰ هزار نفر به دلیل خودکشی جان خود را از دست می‌دهند. خودکشی را رفتار آگاهانه، عمدی و داوطلبانه‌ی آسیب رساندن به خود با هدف پایان دادن به زندگی تعریف کرده‌اند (سان، بان و لیو^۲، ۲۰۲۴)، که به دلیل ماهیت پیچیده و چند وجهی آن، رفتارهای مرتبط با این مسئله در سه خرده رفتار طبقه‌بندی شده است: اندیشیدن یا فکر کردن به خودکشی^۳، اقدام به خودکشی و خودکشی کامل یا موفق (هوکسترا^۴، ۲۰۲۰). اقدام به خودکشی به عملی اطلاق می‌شود که در آن فرد عمداً تلاش می‌کند به زندگی خود پایان دهد، اما این اقدام منجر به مرگ نمی‌شود. در مقابل، خودکشی کامل عملی است که منجر به مرگ فرد می‌شود. افکار خودکشی نیز بیانگر خیال‌پردازی، فکر کردن یا برنامه‌ریزی برای خودکشی و بیان شفاهی یا کتبی آن توسط فردی است که هنوز اقدام مشخصی انجام نداده است اما این افکار می‌توانند طیفی از ایده‌های مبهم در مورد امکان پایان دادن به زندگی و تفکر زودگذر تا احتمال خودکشی کامل را در برگیرد (لارج، کوردروی و مک هیو^۵، ۲۰۲۱)، که به دلیل حساسیت این افکار، آن‌ها را در میان دیگر کنش‌های مرتبط با خودکشی به صورت ویژه‌ای مورد بررسی قرار می‌دهند زیرا آن‌ها را پیش‌بینی کننده مستقیم اقدام به خودکشی می‌دانند (سربند و علی گوهری، ۱۴۰۳). پژوهش‌های صورت گرفته در همین زمینه نیز نشان می‌دهند احتمال اقدام به خودکشی در افرادی که دارای افکار خودکشی هستند چهار برابر بیشتر از سایرین است (بایدن و تادئو^۶، ۲۰۲۰).

معضل افکار خودکشی و گستردگی آن در بین اقشار مختلف مردم مستلزم انجام پژوهش‌های بیشتر است اما با این حال، دانشجویان به دلیل چالش‌هایی که در زندگی روزمره خود با آن مواجه هستند، نسبت به خودکشی به عنوان یک گروه آسیب‌پذیر و دارای ریسک خطر بالاتر شناخته می‌شوند (احمدبوکانی، قمری، کیانی و رضایی شریف، ۱۴۰۰؛ بلک و همکاران^۷، ۲۰۲۳)، همین امر نیز ضرورت بررسی بیشتر این افکار در گروه‌های دانشجویان را به اثبات می‌رساند. مطالعات صورت گرفته در این مورد نیز به طور مداوم بر شیوع قابل توجه خودکشی و کنش‌های مرتبط با آن در بین دانشجویان تأکید کرده‌اند و آن را دومین عامل مرگ‌ومیر در این جمعیت دانسته‌اند (جی و همکاران^۸، ۲۰۲۰). پیرامون همین مسئله سیمبو، اودهیامبو و نیابوتو^۹ (۲۰۲۴) در طی پژوهشی که بر روی ۱۴۷۷ نفر از دانشجویان کشور کنیا انجام دادند، این گونه نتیجه گرفتند که افکار خودکشی در بین دانشجویان دارای نرخ شیوع ۲۴ درصدی می‌باشد. در ایران نیز حشمتی، خاکپور، کوثری، محمدی و زنوزیان (۱۳۹۸) طی پژوهش خویش به این نتیجه دست یافتند که افکار و ایده‌پردازی خودکشی در بین دانشجویان ایرانی دارای نرخ شیوع بیش از ۶ درصدی است. با در نظر گرفتن شیوع و گستردگی قابل توجه افکار خودکشی در بین دانشجویان و نیز اهمیت این موضوع که مطالعه و بررسی عمیق‌تر افکار خودکشی موجب پیشگیری از وقوع اقدام به خودکشی می‌شود، پرداختن به این مسئله با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر آن از اهمیت و ارزش بسزایی برخوردار است. خودکشی را پدیده‌ای پیچیده و چندوجهی تلقی می‌کنند که از تأثیر

1. suicide
2. Sun, Ban & Liu
3. Ideating or Thinking about Suicide
4. Hoekstra
5. Large, Corderoy, & McHugh
6. Baiden & Tadeo
7. Black et al
8. Ji et al
9. Simiyu, Odhiambo, & Nyabuto

متقابل عوامل متنوع ژنتیکی، ویژگی‌های فردی^۱، تنش‌های خانوادگی^۲ و فشارهای اجتماعی و فرهنگی^۳ ایجاد می‌شود. یکی از مهم‌ترین دلایل بروز افکار خودکشی را تجربیات آسیب‌زای اولیه در دوران کودکی در نظر گرفته‌اند (فرنیا و رحیمیان بوگر، ۱۴۰۳؛ یائو و همکاران^۴، ۲۰۲۳؛ جانیری و همکاران^۵، ۲۰۲۳)، زیرا در ادبیات روان‌شناسی، دوران کودکی دارای اهمیت بسیار زیادی است تا جایی که ریشه اصلی اختلال‌های روان‌شناختی و مشکلات رفتاری مختلف را دوران کودکی می‌دانند (دستری، بریرلی، آلبرتلا، جوبسون و فونتله^۶، ۲۰۲۱).

دوران کودکی شامل تجربیات مثبت و منفی مختلفی است که هر کدام می‌تواند بر مسیر زندگی کودک در آینده اثرگذار باشد. اما با این حال، تجارب آزارنده کودکی اهمیت بسزایی دارند. تجارب آسیب‌زای کودکی یا آزاردیدگی هیجانی اولیه^۷ بیانگر هر نوع رویداد آزارنده در دوران کودکی به‌ویژه از طرف والدین و مراقبین است که یکپارچگی و انسجام روان‌شناختی کودک را تهدید کرده و می‌تواند آسیب‌های جدی جسمانی، عاطفی و روان‌شناختی را در فرد ایجاد نماید (مک‌کی و همکاران^۸، ۲۰۲۱). صدمات جسمانی و عاطفی، سوءاستفاده و آزار جنسی و اهمال‌کاری یا غفلت عاطفی و جسمانی از جمله مهم‌ترین تجارب آسیب‌زای اولیه به شمار می‌آیند (براون، وورل و پارینت^۹، ۲۰۲۱). افزایش خطر احتمال بروز افکار خودکشی در دوران بزرگسالی به‌عنوان یکی از پیامدهای آزاردیدگی هیجانی اولیه شناخته می‌شود. به‌نحوی که، ارتباط جدی بین این قبیل تجربیات و افزایش خطر بروز افکار و اقدام خودکشی دیده می‌شود (ابراهیمی، غضنفری، مشهدی زاده و رحیمی، ۱۴۰۲). در همین مورد جانیری و همکاران (۲۰۲۳)، طی مطالعات خود این‌گونه نتیجه‌گیری نمودند که قرار گرفتن در معرض آسیب‌های مختلف در دوران کودکی مخصوصاً آسیب و سوءاستفاده عاطفی منجر به افزایش احتمال بروز افکار خودکشی در جوانان می‌شود.

علاوه بر آزاردیدگی هیجانی اولیه، مطالعات متعدد به نقش ویژگی‌های شخصیتی مختلف مخصوصاً ویژگی‌های تاریک شخصیت^{۱۰} در بروز افکار خودکشی اشاره داشته‌اند (هاروپ و همکاران^{۱۱}، ۲۰۱۷؛ ویلسون، ون دورن و دای^{۱۲}، ۲۰۲۳). طی سالیان اخیر چارچوب‌های نظری متعددی برای شناسایی شخصیت و الگوهای رفتاری انسان‌ها بر ویژگی‌های شخصیتی مثبت متمرکز شده‌اند با این حال، وابستگی صرف به این چارچوب ناکافی بوده و شکاف جدی را به وجود آورده است، زیرا مطالعات اخیر نشان می‌دهند که بخش قابل توجهی از رفتارهای انسان‌ها ناشی از ویژگی‌های شخصیتی تاریک آن‌هاست (جوناسون و زیگلر هیل^{۱۳}، ۲۰۱۸). مفهوم «هسته تاریک شخصیت» نخستین بار توسط پائولوس و ویلیامز^{۱۴} (۲۰۰۲) معرفی شد. این ساختار شامل سه ویژگی کلیدی خودشیفتگی^{۱۵}، ضداجتماعی^{۱۶} و ماکیاولیسم^{۱۷} است که تمایل به خشونت و پرخاشگری، سوءاستفاده از دیگران و فریبکاری از مهم‌ترین مشخصه‌های رفتاری آن‌ها هستند (توران، آدام، کایا و یلدیریم^{۱۸}، ۲۰۲۴). تکبر و خودبزرگ‌بینی، گرایش به تسلط بر

1. individual Characteristics
2. family Tensions
3. social and Cultural Pressures
4. Yao et al
5. Janiri et al
6. Destrée, Brierley, Albertella, Jobson & Fontenelle
7. early emotional abuse
8. McKay et al
9. Brown, Worrell, & Pariente
10. Dark Personality Traits
11. Harrop et al
12. Wilson, Van Doorn & Dye
13. Jonason & Zeigler-Hill
14. Paulhus & Williams
15. narcissism
16. anti-Social
17. machiavellianism
18. Turan, Adam, Kaya & Yildirim

دیگران و سوءاستفاده از آن‌ها از مهم‌ترین الگوهای رفتاری شخصیت‌های خودشیفته است. از سوی دیگر، صفت ماکیاولیسم نیز با نگرش منفی نسبت به ماهیت انسان و روابط بین فردی و نیز عدم صمیمیت همراه است. در نهایت، تکانش‌گری، فقدان احساس گناه و همدلی و بی‌توجهی به هنجارها و قوانین اجتماعی از مهم‌ترین ویژگی‌های جامعه‌ستیزی می‌باشد (کورتیس، کوریا و دیویس^۱، ۲۰۲۳). پژوهشگران معتقدند این الگوی سه‌گانه ویژگی‌های تاریک شخصیت هم‌چون سایر صفات شخصیتی تأثیرات متنوعی را برای فرد به‌همراه داشته و با مشکلات متنوعی مخصوصاً در روابط بین فردی مرتبط هستند (عطادخت، نوری لاسکی، نبی پور و زارعی نوروبی، ۱۴۰۳). همان‌گونه که طی نتایج پژوهش‌های بخشی‌پور رودسری و فقیه (۱۴۰۲) که بر روی ۲۰۰ نفر از افراد ۱۸ تا ۴۰ شهر تبریز انجام شده بود نشان داده شد که ویژگی‌های شخصیتی تاریک و سه‌گانه آن اثرات ویژه‌ای را بر بروز افکار خودکشی دارند.

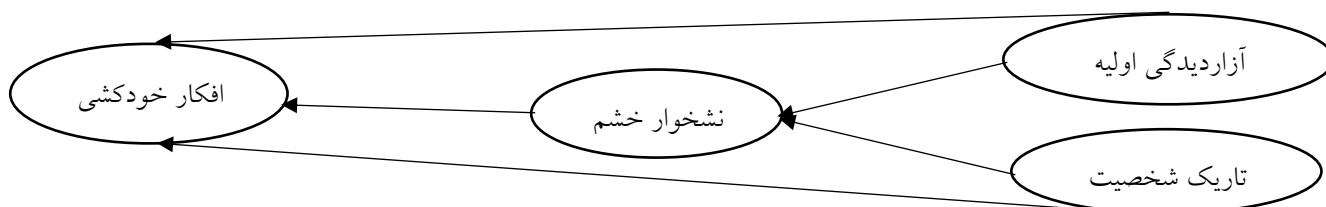
از سوی دیگر اگرچه ارتباط بین آزاردیدگی هیجانی اولیه (ابراهیمی و همکاران، ۱۴۰۲؛ فرنیا و رحیمیان بوگر، ۱۴۰۳) و ویژگی‌های تاریک شخصیتی (بخشی‌پور رودسری و فقیه، ۱۴۰۲؛ ویلسون و همکاران^۲، ۲۰۲۳) با افکار خودکشی مورد بررسی قرار گرفته است؛ اما با این حال توجه اندکی به عوامل واسطه‌ای شده است، که همین مسئله موجب ایجاد شکاف‌های تحقیقاتی جدی شده است. یکی از عواملی که به‌دلیل اثرپذیری از آزاردیدگی هیجانی اولیه (ژو، چن و ژیا^۳، ۲۰۲۰؛ یو و همکاران^۴، ۲۰۲۴)، و ویژگی‌های تاریک شخصیت (یانگ و همکاران^۵، ۲۰۱۹؛ ندلکوویچ، دینیک و توکاوویچ^۶، ۲۰۲۳)، و نیز اثرگذاری آن بر افکار خودکشی (لین و همکاران^۷، ۲۰۲۲؛ بورک و کاپرون^۸، ۲۰۲۵)، نقش واسطه‌ای آن می‌بایست بیشتر مورد توجه قرار گیرد، مفهوم نشخوارگری خشم^۹ است. این الگوی تفکر به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین نشخوارهای فکری، بیانگر فرآیند شناختی غیرارادی، منفی و تکرارشونده‌ای است که در زمان تجربه خشم ظاهر شده و منجر به تکرار ذهنی مداوم افکار، احساسات و علل و پیامدهای خشم می‌شود (سوخودولسکی، گولوب و کروم ول^{۱۰}، ۲۰۰۱).

افرادی که درگیر نشخوار خشم می‌شوند، به‌طور مکرر خشم را در ذهن خود تجربه کرده و اغلب با جزئیات و فانتزی‌های انتقام‌جویانه آن‌را مرور می‌کنند. این قبیل تمرکز و درگیری‌های ذهنی عمدتاً به دنبال بروز یک عامل تحریک‌کننده خشم ایجاد شده و از طریق بروز مداوم افکار و احساسات پرخاشگرانه و نیز حالت دائمی برانگیختگی منجر به تحلیل شناختی در فرد می‌شود؛ وضعیتی که اغلب منجر به تکرار بیشتر نشخوارهای خشم شده (لین و همکاران، ۲۰۲۲) و در طولانی مدت نیز می‌تواند زمینه بروز مشکلات جدی‌تر را فراهم سازد. در همین مورد پژوهش‌های بورک و کاپرون (۲۰۲۵) نیز نشان داد که نشخوارهای خشم از طریق ایجاد ناتوانی در کنترل افکار با بروز افکار و ایده‌پردازی‌های خودکشی مرتبط هستند.

به‌طور کلی افکار خودکشی حالتی است که طی آن فرد برای آسیب رساندن به خود فکر کرده و برنامه‌ریزی نموده است. این قبیل افکار را مقدمه و سرآغاز اقدام به خودکشی می‌دانند، بنابراین بررسی بیشتر این مفهوم موجب شناسایی عوامل مؤثر و مرتبط با این پدیده شده و در نهایت موجب پیشگیری از اقدام به خودکشی می‌گردد. از سوی دیگر، پراکندگی قابل توجه این قبیل افکار آسیب‌زا در دانشجویان و ترکیب آن‌ها با فشارهای دوران دانشجویی، آسیب‌پذیری این قشر را برابر اقدام به خودکشی دو چندان می‌سازد. به همین سبب، بررسی بیشتر این افکار در دانشجویان ضرورت ویژه‌ای دارد. در بررسی‌های انجام

1. Curtis, Correia & Davis
2. Wilson et al
3. Zhu, Chen & Xia
4. You et al
5. Yang et al
6. Nedeljković, Dinić & Tucaković
7. Lin et al
8. Buerke & Capron
9. anger rumination
10. Sukhodolsky, Golub & Cromwell

شده در این زمینه عوامل خطر بسیاری را در بروز افکار خودکشی معرفی نموده‌اند، عواملی که هرکدام سهمی از تبیین آن دارند اما با توجه به فقدان پژوهش‌های کافی در بررسی متغیرهای این پژوهش در قالب یک مدل منسجم با نقش میانجی‌گرانه نشخوار خشم؛ تحقیق حاضر با هدف آزمون مدل افکار خودکشی دانشجویان براساس آزاردیدگی هیجانی اولیه و ویژگی‌های تاریک شخصیت: نقش میانجی نشخوارگری خشم مطابق با شکل ۱ انجام شد.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش

پژوهش حاضر از منظر هدف پژوهشی، کاربردی و از منظر روش انجام نیز توصیفی-همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه هدف این تحقیق را تمام دانشجویان دختر و پسر دانشگاه محقق اردبیلی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل می‌دادند. در برخی از مطالعات حجم نمونه مناسب برای پژوهش‌های معادلات ساختاری را حداقل ۲۰۰ نفر و در برخی دیگر از مطالعات به‌ازای هر پارامتر حداقل ۵ و در حالت مطلوب ۲۰ نفر در نظر گرفته‌اند (لوین^۱، ۲۰۱۱)، اما با توجه به احتمال وجود پرسش‌نامه‌های مخدوش و به‌منظور افزایش شانس تعمیم‌پذیری یافته‌های احتمالی، ۳۱۲ نفر از دانشجویان به‌صورت در دسترس برگزیده شدند که پس از حذف ۷ پرسش‌نامه غیرمعتبر، تعداد نمونه اصلی به ۳۰۵ نفر کاهش یافت. فرآیند جمع‌آوری داده‌ها به این صورت بود که ابتدا پرسش‌نامه‌های مربوطه در گوگل فرم تدوین شد، سپس از طریق حضور در کلاس‌های دانشگاه، کتابخانه مرکزی و سلف دانشگاه با دانشجویان ارتباط گرفته شد. در ادامه و پس از کسب ارائه توضیحات لازم و روند و اهداف پژوهش و با کسب رضایت از آن‌ها، لینک پرسش‌نامه (از طریق شبکه‌های اجتماعی تلگرام و ایتا) در اختیار آن‌ها قرار گرفت تا نسبت به تکمیل آن اقدام نمایند. ملاک‌های ورود به پژوهش دانشجوی دانشگاه محقق اردبیلی، رضایت و تمایل به حضور در پژوهش و دسترسی به فضای مجازی (و شبکه‌های اجتماعی مجازی تلگرام و ایتا) و ملاک خروج از پژوهش نیز تکمیل بی‌اعتبار پرسش‌نامه (عدم توجه دقیق به سؤالات و انتخاب یک پاسخ برای تمام سؤالات) بود. در این پژوهش امکان دسترسی به نتایج پرسش‌نامه برای داوطلبان، رعایت اصل رازداری و امانت‌داری به‌عنوان اصول اخلاقی پژوهش مدنظر پژوهشگران قرار داشت. در نهایت و پس از دستیابی به نمونه مورد نیاز، اطلاعات جمع‌آوری شده در دو سطح توصیفی: میانگین، انحراف استاندارد و استنباطی: آزمون همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری به کمک نرم‌افزارهای SPSS-27 و AMOS-24 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

1. Levin

ابزارهای پژوهش

الف) آزاردیدگی هیجانی اولیه (CTQ^۱): برنستاین و همکاران^۲ (۲۰۰۳) ابزار سنجش ترومای دوران کودکی را تدوین نمودند. این پرسش‌نامه دارای ۲۸ عبارت بوده و تجارب آسیب‌زای کودکی را بر مبنای پنج مؤلفه آزار و اذیت عاطفی^۳ (سؤالات ۲۵، ۱۸، ۱۴، ۸ و ۳)، اذیت جنسی^۴ (سؤالات ۲۷، ۲۴، ۲۳، ۲۱ و ۲۰)، آزار جسمانی^۵ (سؤالات ۱۷، ۱۵، ۱۲، ۱۱ و ۹)، غفلت جسمانی^۶ (سؤالات ۲۶، ۶، ۴، ۲ و ۱) و غفلت عاطفی^۷ (سؤالات ۲۸، ۱۹، ۱۳، ۷ و ۵) مورد سنجش قرار می‌دهد. گویه‌های ۲۲، ۱۶ و ۱۰ متعلق به هیچ خرده مقیاسی نبوده و برای افرادی به کار می‌رود که قصد انکار تجارب خود را دارند. نمره‌گذاری این پرسش‌نامه بر مبنای یک طیف لیکرتی پنج درجه‌ای از هرگز (۱) تا همیشه (۵) انجام می‌گیرد. برنستاین و همکاران (۲۰۰۳) پایایی این ابزار را به شیوه بازآزمایی و همسانی درونی بررسی و در سطح بین ۰/۷۹ تا ۰/۹۴ مطلوب گزارش نمودند. به‌علاوه روایی همزمان آن نیز با درجه‌بندی درمانگران از میزان وقایع آسیب‌زای کودکی، بین ۰/۵۹ تا ۰/۷۸ گزارش شد. در ایران نیز ابراهیمی، دژکام و ثقه السلام (۱۳۹۲) ضمن ترجمه و هنجاریابی این پرسش‌نامه روایی آن را مطلوب و پایایی آن را نیز به روش همسانی درونی بین ۰/۸۱ تا ۰/۹۸ گزارش نمودند. همچنین میردیری‌کوند (۱۴۰۲) نیز آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه را ۰/۸۹ گزارش نمود. در این مطالعه نیز پایایی این ابزار از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی و برای کل پرسش‌نامه ۰/۹۴ برای مؤلفه‌های ذکر شده به ترتیب در سطح ۰/۸۷؛ ۰/۸۸؛ ۰/۹۱؛ ۰/۷۷ و ۰/۸۵ گزارش شد.

ب) افکار خودکشی بک (BSSI^۸): بک، کووکس و ویسمن^۹ در سال ۱۹۷۹ مقیاس افکار خودکشی را تدوین نمودند. این مقیاس نگرش، برنامه‌ریزی و تمایل افراد نسبت به خودکشی را در ۱۹ گویه و ۳ مؤلفه اصلی گرایش ناخودآگاه به خودکشی^{۱۰} (۵ گویه)، آمادگی و برنامه‌ریزی برای خودکشی^{۱۱} (۷ گویه)، و گرایش واقعی به خودکشی^{۱۲} (۴ گویه) می‌سنجد. نمره‌گذاری این مقیاس بر مبنای یک طیف سه نقطه‌ای انجام می‌گیرد، بدین صورت که برای هر گویه سه پاسخ صفر (کمترین)، یک (متوسط) و دو (شدیدترین) وجود دارد. کمترین نمره در این مقیاس برابر با صفر و بیشترین نمره نیز برابر با ۳۸ می‌باشد. دوچر و دالری^{۱۳} (۲۰۰۴) برای بررسی روایی همزمان این مقیاس، همبستگی آن را با مؤلفه‌ی خطر خودکشی در پرسش‌نامه درجه‌بندی افسردگی همیلتون (HDRS)^{۱۴} بررسی نموده و در سطح ۰/۶۰ مطلوب گزارش نمودند، همچنین در پژوهش ایشان اعتبار این مقیاس نیز از طریق روش همسانی درونی بررسی و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به‌دست آمد. به‌علاوه در مطالعات کلیم و همکاران^{۱۵} (۲۰۱۷) روایی واگرایی این مقیاس با رضایت از زندگی^{۱۶} ۰/۲۷- و روایی هم‌گرایی آن با سیاهه افسردگی بک^{۱۷} ۰/۳۶ محاسبه شد. به‌علاوه، آلفای کرونباخ این مقیاس در آزمودنی‌های عمومی ۰/۹۷ و در بین آزمودنی‌های در معرض خطر ۰/۹۴ به‌دست آمد (به نقل از بشرپور و احمدی، ۱۴۰۲). این مقیاس در ایران توسط انیسی، فتحی آشتیانی، سلطانی نژاد و

1. Childhood Trauma Questionnaire
2. Bernstein et al
3. emotional abuse
4. sexual abuse
5. physical abuse
6. physical neglect
7. emotional neglect
8. Beck's Suicide Thought Scale
9. Beck, Kovacs & Weissman
10. unconscious tendency towards suicide
11. planning for suicide
12. true suicidal tendencies
13. Ducher & Dalery
14. Hamilton Rating Scale for Depression
15. Kliem et al
16. Life satisfaction
17. Beck Depression Inventory

امیری (۱۳۸۴) بر روی جامعه سربازان بررسی و هنجاریابی شد. در آن مطالعه روایی هم‌زمان با سیاهه‌ی افسردگی بک ۰/۷۶ و پایایی آن نیز ۰/۹۵ به‌دست آمد. در این مطالعه نیز آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۸۹ به دست آمد.

(ج) نشخوار خشم (ARS)^۱ مقیاس نشخوارگری خشم سوخودولسکی و همکاران (۲۰۰۱) تمایل به مرور ذهنی موقعیت‌های خشونت برانگیز گذشته و تفکر مداوم نسبت به آن‌را در ۱۹ گویه و ۴ مؤلفه شناخت علل خشم^۲، خاطرات مربوط به موقعیت‌های خشونت‌آمیز^۳، افکار انتقام‌جویانه^۴ و پس‌فکرهای خشم^۵ مورد سنجش قرار می‌دهد. نمره‌گذاری این ابزار براساس طیف لیکرتی ۴ درجه‌ای از خیلی کم (نمره ۱) تا خیلی زیاد (نمره ۴) صورت می‌پذیرد. در پژوهش سوخودولسکی و همکاران (۲۰۰۱) روایی سازه این ابزار بررسی و مورد تأیید قرار گرفت، هم‌چنین اعتبار آن نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی و برای مؤلفه‌های پس‌فکرهای خشم، افکار انتقام‌جویانه، خاطرات مربوط به موقعیت‌های خشونت‌آمیز، شناخت علل خشم به‌ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۲، ۰/۸۵ و ۰/۷۵ محاسبه شد. در ایران نیز این ابزار توسط بشارت و محمدمهر (۱۳۸۸) بر روی ۳۸۴ نفر از دانشجویان دانشگاه تهران هنجاریابی شد، در مطالعه آن‌ها روایی محتوایی ابزار توسط ده نفر از اساتید بررسی و مورد تأیید قرار گرفت و اعتبار آن نیز به‌روش همسانی درونی برای خرده مقیاس‌های نام‌برده شده به‌ترتیب ۰/۸۹، ۰/۸۳، ۰/۸۷ و ۰/۷۸ و برای کل مقیاس ۰/۹۵ محاسبه شد. در این تحقیق نیز آلفای کرونباخ این مقیاس در سطح ۰/۸۳ به‌دست آمد.

(د) ویژگی‌های تاریک شخصیت (SD-3^۶): پرسش‌نامه ویژگی‌های تاریک شخصیت توسط جوناسون و وبستر^۷ (۲۰۱۰) برای سنجش سه ویژگی شخصیت ماکیاولیسم (گویه‌های ۱ تا ۴)، خودشیفتگی (گویه‌های ۹ تا ۱۲) و ضداجتماعی (گویه‌های ۵ تا ۸) تدوین گشت. این پرسش‌نامه دارای ۱۲ عبارت بوده و در یک طیف ۷ درجه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۷) نمره‌گذاری می‌شود. جانسون و وبستر (۲۰۱۰) پایایی این پرسش‌نامه را از طریق ضریب همسانی درونی بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۷ گزارش نمودند. هم‌چنین چزارنا، جانسون، دوفنر و کوسواسکا^۸ (۲۰۱۶) پایایی درونی این پرسش‌نامه را برای مؤلفه ماکیاولیسم ۰/۸۳، روان‌پریشی ۰/۶۴ و خودشیفتگی ۰/۸۱ محاسبه نمودند. در پژوهش دراگوستینو و موتوس^۹ (۲۰۲۳) روایی همگرا بین این پرسش‌نامه و پرسش‌نامه دوجین کثیف^{۱۰} (DD) برای خرده مقیاس‌های ماکیاولیسم، خودشیفتگی و ضداجتماعی به ترتیب ۰/۷۷؛ ۰/۶۳ و ۰/۶۴ به‌دست آمد. در ایران نیز یوسفی و پیری (۱۳۹۵) ضمن ترجمه و هنجاریابی، برای ارزیابی روایی ملاکی این پرسش‌نامه از مقیاس جامعه‌ستیزی پرسش‌نامه چندوجهی مینه‌سوتا^{۱۱} (MMPI) و پرسش‌نامه ماکیاولیسم ماجا (۲۰۰۹) استفاده کردند که همبستگی بین این ابزارها به ترتیب ۰/۴۲ و ۰/۵۵ به‌دست آمد. پایایی این پرسش‌نامه برای عامل خودشیفتگی: ۰/۷۷، ماکیاولیسم: ۰/۷۲، ضداجتماعی: ۰/۶۸ و برای کل پرسش‌نامه: ۰/۷۶ گزارش نمودند. در این پژوهش نیز پایایی این ابزار برای کل پرسش‌نامه برابر با ۰/۸۴ و برای مؤلفه‌های ذکر شده به‌ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۴ و ۰/۷۹ محاسبه شد.

1. Anger Ruminations Scale
2. Understanding the causes of anger
3. Angry Memories
4. Thoughts of Revenge
5. Angry Afterthoughts
6. Short Dark Triad
7. Jonason & Webster
8. Czarna, Jonason, Dufner & Kossowska
9. Dragostinov & Möttus
10. Dirty Dozen
11. Minnesota Multiphasic Personality Inventory

یافته‌ها

در این پژوهش تعداد ۳۰۵ نفر از دانشجویان شرکت داشتند که از بین آن‌ها ۲۴۸ نفر معادل ۸۱ درصد را دانشجویان دختر و ۵۷ نفر معادل ۱۹ درصد را دانشجویان پسر تشکیل می‌دادند. علاوه بر آن از میان نمونه مورد مطالعه ۱۶۷ نفر معادل ۵۵ درصد دانشجویان مقطع کارشناسی؛ ۱۰۶ نفر معادل ۳۵ درصد را دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و ۳۰ نفر معادل ۷ درصد را دانشجویان مقطع دکتری تشکیل می‌دادند. در ادامه و در جدول ۱ اطلاعات توصیفی مربوط به متغیرهای مطالعه از جمله میانگین، انحراف معیار، ضرایب کجی^۱ و کشیدگی^۲ و علاوه بر آن ضرایب همبستگی گزارش شده است.

جدول ۱. جدول توصیفی و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی	۱	۲	۳	۴
۱. افکار خودکشی	۰	۲۸	۷/۷	۳/۴	۰/۸	۱/۶	۱			
۲. آزاردیدگی هیجانی اولیه	۳۰	۱۱۸	۵۱/۶	۱۵/۵	۰/۹	۰/۳	۰/۵۶**	۱		
۳. ویژگی‌های تاریک شخصیت	۱۲	۶۲	۳۵/۶	۸/۹	۰/۳	-۰/۲	۰/۳۷**	۰/۲۹**	۱	
۴. نشخوار خشم	۱۹	۹۵	۶۱/۴	۱۷/۶	-۰/۲	-۰/۸	۰/۵۴**	۰/۵۲**	۰/۴۲**	۱

** p ≤ 0/01

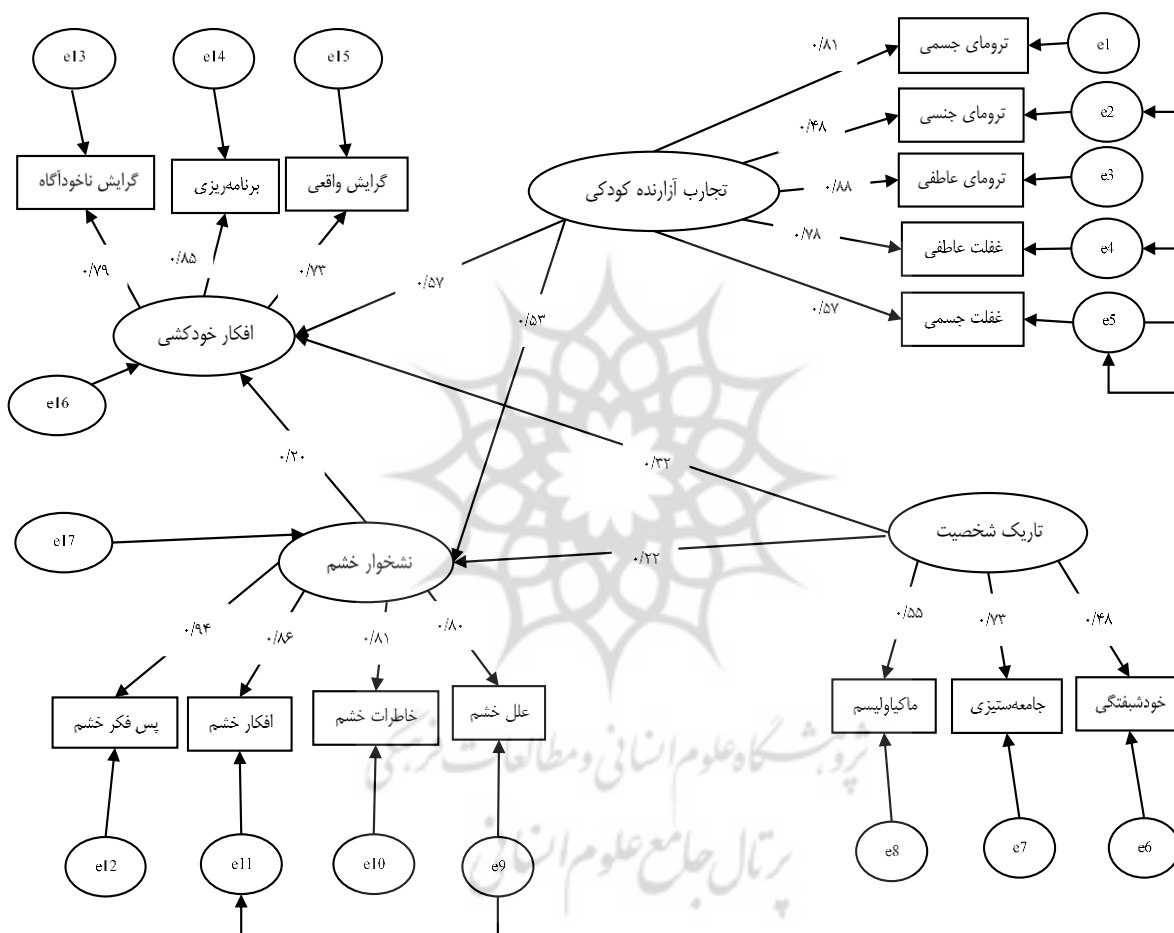
براساس یافته‌های گزارش شده در جدول ۱ ضرایب کجی و کشیدگی در محدوده بین ۲- الی ۲+ می‌باشد که نشانگر نرمال بودن توزیع داده‌ها است (لوین، ۲۰۱۱). به علاوه نتایج موجود در جدول نشان می‌دهد که بین آزاردیدگی هیجانی اولیه ($r = ۰/۵۶$, $P < ۰/۰۱$)؛ ویژگی‌های تاریک شخصیت ($r = ۰/۳۷$, $P < ۰/۰۱$) و نشخوار خشم ($r = ۰/۵۴$, $P < ۰/۰۱$) با افکار خودکشی همبستگی قابل توجهی وجود دارد که براساس این نتایج انجام معادلات ساختاری بلامانع است.

پیش از انجام مدل‌سازی معادلات ساختاری، مفروضه‌های زیربنایی آن بررسی شد. عدم وجود داده‌های مفقود و پرت بررسی و تأیید شد. داده‌های پرت از طریق فاصله ماهالانوبیس^۳ در نرم‌افزار ایموس نیز بررسی شد، با توجه به این که نمره $p1$ نمونه از $۰/۰۵$ بزرگ‌تر و نمره $p2$ آن‌ها نیز از $۰/۱$ بزرگ‌تر محاسبه شده بود، بنابراین عدم وجود داده‌های پرت چند متغیری از این طریق نیز تأیید شد (کلاين^۴، ۲۰۱۶). هم‌چنین نرمال بودن توزیع نمونه نیز از طریق ضرایب کجی و کشیدگی بررسی و تأیید شد. برای بررسی عدم هم‌خطی چندگانه از شاخص‌های تولرانس^۵ و عامل تورم واریانس (VIF)^۶ استفاده شد. حد مناسب برای تولرانس بین صفر تا یک و برای تورم واریانس کمتر از دو می‌باشد (لوین، ۲۰۱۱). آماره تولرانس کمتر از $۰/۸$ و عامل تورم واریانس کمتر از $۱/۴$ به دست آمد. با توجه به اینکه هر دو شاخص در محدوده مناسب قرار داشتند، بنابراین مفروضه عدم هم‌خطی چندگانه نیز تأیید شد. برای بررسی استقلال خطاها از آزمون دوربین-واتسون^۷ استفاده شد. حد مطلوب برای آماره این آزمون بین $۱/۵$ تا $۲/۵$ است. در پژوهش آماره‌ی دوربین واتسون $۱/۷$ به دست آمد، بنابراین وجود این مفروضه نیز تأیید شد.

با توجه به توضیحات داده‌شده مدل اولیه ترسیم شد که طی آن افکار خودکشی به‌عنوان متغیر درون‌زای پنهان؛ آزاردیدگی هیجانی اولیه و ویژگی‌های تاریک شخصیت به‌عنوان متغیر برون‌زای پنهان؛ نشخوار خشم به‌عنوان متغیر میانجی برون‌زا در مدل به‌کار برده شدند.

1. Skewness
2. kurtosis
3. Mahalanobis Distance
4. Kline
5. Tolerance
6. Variance Inflation Factor
7. Durbin- Watson Test

در این مدل پژوهش فرض بر این بود که آزار دیدگی هیجانی اولیه و ویژگی‌های تاریک شخصیت هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم از طریق میانجی‌گری نشخوار خشم بر افکار خودکشی اثرگذار هستند. در مدل‌سازی معادلات ساختاری شاخص‌های برازش مختلفی وجود دارد که از میان آن‌ها، مهم‌ترین این شاخص‌ها به همراه سطح مطلوب آن عبارت‌اند از: کای مربع بهنجار شده^۱ (CMIN/df) سطح مطلوب ۱ تا ۵، شاخص نیکویی برازش^۲ (GFI)، شاخص نیکویی برازش تعدیل شده^۳ (AGFI)، برازش تطبیقی^۴ (CFI) و برازش هنجار شده^۵ (NFI) با سطح مطلوب بزرگ‌تر از ۰/۹، ریشه میانگین مربعات خطای برآورد^۶ (RMSEA) و ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد^۷ (SRMR) با سطح مطلوب برابر یا کمتر از ۱ (لوی، ۲۰۱۱). در مدل پژوهشی اولیه برخی از شاخص‌های ذکر شده از سطح مطلوب خارج بودند، به همین سبب برخی از اصلاحات پیشنهادی انجام و مدل نهایی به صورت زیر (شکل ۲) ترسیم شد.

شکل ۲. مدل مفهومی اصلاح شده پژوهش

1. Minimum Discrepancy of Confirmatory Factor Analysis/Degrees of Freedom
2. Goodness of Fit Index
3. Adjusted goodness of Fit Index
4. Comparative fit index
5. Normed Fit Index
6. Root Mean Square Error of Approximation
7. Standardized Root Mean Square Residuals

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل

شاخص‌های برازش	χ^2/df	RMSEA	SRMR	GFI	AGFI	CFI	TLI	NFI
مقدار قابل قبول	< ۵	< ۰/۱	< ۰/۱	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰
مقدار به دست آمده اولیه	۴/۴	۰/۰۹	۰/۰۸	۰/۹۰	۰/۸۹	۰/۹۰	۰/۸۹	۰/۸۸
مقدار به دست آمده نهایی	۳/۴	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۹۳	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۹۱	۰/۹۰
نتیجه	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب

در مدل‌سازی معادلات ساختاری شاخص‌های برازش مختلفی وجود دارد که از میان آن‌ها، مهم‌ترین این شاخص‌ها به همراه سطح مطلوب آن عبارتند از: کای مربع بهنجار شده^۱ (CMIN/df) سطح مطلوب ۱ تا ۵، شاخص نیکویی برازش^۲ (GFI)، شاخص نیکویی برازش تعدیل شده^۳ (AGFI)، برازش تطبیقی^۴ (CFI) و برازش هنجار شده^۵ (NFI) با سطح مطلوب بزرگ‌تر از ۰/۹، ریشه میانگین مربعات خطای برآورد^۶ (RMSEA) و ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد^۷ (SRMR) با سطح مطلوب برابر یا کمتر از یک (لوی، ۲۰۱۱). که در مدل پژوهشی فوق، شاخص‌های ذکر شده در سطح مطلوب گزارش شدند. در ادامه و در جدول ۳ ضرایب مسیرهای مدل پژوهش و معنی‌دار بودن آن‌ها ذکر شده است.

جدول ۳. ضرایب مسیرهای مدل

مسیر	Standardized Estimate	S.E	C.R	P
آزاردیدگی هیجانی اولیه < افکار خودکشی	۰/۵۴	۰/۰۴	۷/۳	P<۰/۰۱
ویژگی‌های تاریک شخصیت < افکار خودکشی	۰/۳۲	۰/۰۷	۳/۶	P<۰/۰۱
نشخوار خشم < افکار خودکشی	۰/۲۰	۰/۰۴	۳/۲	P<۰/۰۱
آزاردیدگی هیجانی اولیه < نشخوار خشم	۰/۵۳	۰/۰۶	۷/۸	P<۰/۰۱
ویژگی‌های تاریک شخصیت < نشخوار خشم	۰/۲۲	۰/۰۹	۳/۷	P<۰/۰۱

در جدول ۳ به ترتیب، ضرایب استاندارد، مقدار خطا، مقدار t و سطح معنی‌داری نشان داده شده است. مطابق با اطلاعات موجود در جدول، مسیرهای آزاردیدگی هیجانی اولیه؛ ویژگی‌های تاریک شخصیت و نشخوار خشم به افکار خودکشی در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار هستند. همچنین مسیرهای آزاردیدگی هیجانی اولیه و ویژگی‌های تاریک شخصیت به نشخوار خشم نیز در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار گزارش شدند.

به منظور بررسی نقش میانجی در مدل پژوهش، از آزمون بوت استرپینگ^۸ استفاده شد. در این آزمون تعداد ۲۰۰۰ نمونه بوت استرپ با فاصله اطمینان ۹۵ درصد استفاده شد. نتایج این آزمون در جدول ۴ گزارش شده است.

1. Minimum Discrepancy of Confirmatory Factor Analysis/Degrees of Freedom
2. Goodness of Fit Index
3. Adjusted Goodness of Fit Index
4. Comparative Fit Index
5. Normed Fit Index
6. Root Mean Square Error of Approximation
7. Standardized Root Mean Square Residuals
8. Bootstrapping

جدول ۴. نتایج آزمون بوت استرپینگ اثر غیرمستقیم مدل پژوهش

مسیر	اثر غیرمستقیم		فاصله اطمینان ۹۵٪	سطح معناداری
	متغیر پیش‌بین	متغیر ملامک	حد پایین	حد بالا
آزاردیدگی هیجانی اولیه	نشخوارگری خشم	افکار خودکشی	۰/۱۲	۰/۲۳
ویژگی‌های تاریک شخصیت	نشخوارگری خشم	افکار خودکشی	۰/۰۴	۰/۱۴

با توجه به نتایج گزارش‌شده در جدول ۴ باید اشاره نمود که نشخوار خشم در سطح ۰/۰۵ در ارتباط بین آزاردیدگی هیجانی اولیه با افکار خودکشی نقش واسطه‌ای معنی‌داری را ایفا می‌کند. اما در ارتباط بین ویژگی‌های تاریک شخصیت با افکار خودکشی نقش واسطه‌ای معنی‌داری ندارد ($P > 0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش آزمون مدل افکار خودکشی دانشجویان براساس آزاردیدگی هیجانی اولیه و ویژگی‌های تاریک شخصیت: نقش میانجی نشخوارگری خشم بود. نتایج این پژوهش نشان داد که مدل مفهومی پژوهش از برازندگی مناسبی برخوردار است. همچنین در این الگوی ساختاری آزاردیدگی هیجانی اولیه اثر مستقیم معنی‌داری بر بروز افکار خودکشی در دانشجویان دارد، نتایجی که با یافته‌های حاصل از پژوهش‌های فرنی و رحیمیان بوگر (۱۴۰۳)؛ یائو و همکاران (۲۰۲۳)؛ جانیری و همکاران (۲۰۲۳)؛ هم‌سو است. در تبیین یافته‌های به دست آمده باید اشاره نمود که دوران کودکی ازجمله مهم‌ترین و حساس‌ترین دوره‌های زندگی محسوب می‌شود زیرا تجارب این دوران مخصوصاً تجارب آسیب‌زای آن نقش اساسی در شکل دادن شخصیت و آسیب‌های فرد در بزرگسالی ایفا می‌کنند؛ آزاردیدگی هیجانی اولیه شامل طیفی از تجربیات نامطلوب مانند سوءاستفاده فیزیکی، عاطفی و جنسی، غفلت، و قرار گرفتن در معرض خشونت خانگی است که همگی با افزایش خطر افکار خودکشی مرتبط هستند (جانیری و همکاران، ۲۰۲۳).

تحقیقات متعدد نشان داده‌اند افرادی که تجارب آسیب‌زایی را در دوران کودکی تجربه کرده‌اند بیشتر در معرض ابتلا به اختلالات روانی مختلف مانند افسردگی و اضطراب به‌عنوان بسترهای مهم افکار و اقدام به خودکشی هستند. همان‌طور که پژوهش‌های ارسالان ده، ایلایی فر، شکیبایی نژاد و قنبری (۱۴۰۲) نشان داد که شدت ترومای کودکی با شدت مشکلات افسردگی و اضطراب مرتبط بوده و بیانگر این مسئله است که تجربیات نامطلوب اولیه می‌تواند منجر به پریشانی عاطفی مزمن شده و از این طریق بر بروز افکار خودکشی اثرگذار باشد. تأثیر چنین آسیب‌هایی می‌تواند در سراسر زندگی فرد ادامه داشته و مجموعه‌ای از مشکلات روان‌شناختی را ایجاد کند که احساس یاس و ناامیدی را تشدید کرده و در نهایت منجر به بروز خودکشی شوند (فرنی و رحیمیان بوگر، ۱۴۰۳). یکی دیگر از مکانیسم‌های مهم اثرگذاری تجارب آزارنده کودکی بر بروز افکار خودکشی، شکل‌گیری تحریف‌های شناختی است که در میان این افراد مسئله کاملاً رایجی است. تجربه بدرفتاری یا سوءاستفاده در دوران کودکی اغلب منجر به ایجاد باورهای منفی در مورد خود، دیگران و دنیای اطراف می‌شود. این افراد اغلب فکر می‌کنند دوست داشتنی نیستند یا لیاقت تجربه آن بدرفتاری‌ها را نداشته‌اند، مسئله‌ای که منجر به احساس بی‌ارزشی و شرم در آن‌ها شده و به طور قابل توجهی نیز عزت‌نفس فرد را تضعیف می‌کند. چنین الگوهای شناختی منفی منجر به ناامیدی مزمن در فرد شده و از این طریق بر بروز افکار خودکشی اثرگذار هستند (ابراهیمی و همکاران، ۱۴۰۲).

نتیجه دیگر این پژوهش بر نقش قابل توجه ویژگی‌های تاریک شخصیت بر بروز افکار خودکشی تأکید دارد. یافته‌ای که با یافته‌های حاصل از پژوهش‌های بخشی‌پور رودسری و فقیه (۱۴۰۲)؛ هاروپ و همکاران (۲۰۱۷)؛ ویلسون و همکاران (۲۰۲۳)

هم‌سو است. نتایج به دست آمده را می‌توان این‌گونه تبیین نمود که ویژگی‌های تاریک شخصیت _خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی و ماکیاولیسم_ با الگوهای رفتاری مختلفی از جمله سوءاستفاده از دیگران، پرخاشگری و عدم همدلی همراه است. الگوهایی که نقش برجسته‌ای را در بروز افکار خودکشی دارند (هاروپ و همکاران، ۲۰۱۷). افراد با سطوح بالای خودشیفتگی ممکن است احساس بی‌کفایتی و تحقیر درونی شدیدی را تجربه کنند، مخصوصاً زمانی که توجه لازم را از دیگران دریافت نمی‌کنند. وقتی آن‌ها با بازخورد منفی یا عدم تحسین از سوی دیگران مواجه می‌شوند، در این حالت بین خودبینی‌های فرد و واقعیت زندگی شکاف عمیقی ایجاد می‌شود که می‌تواند منجر به خشم، آشفتگی عاطفی و حس ناامیدی و یأس در آن‌ها گردد که پیش‌زمینه‌های اصلی افکار خودکشی هستند (پونزی، بئوته زوئل، روجیر و ولوتی^۱، ۲۰۲۱). به‌علاوه افراد دارای ویژگی‌های ماکیاولیسم نیز اغلب برای رسیدن به اهداف خود از دیگران سوءاستفاده می‌کنند. این ویژگی با یک جهان‌بینی بدبینانه و فقدان همدلی نیز همراه است که می‌تواند در طول زمان به شدت کیفیت روابط اجتماعی فرد را به خطر بیندازد. روابط بین فردی ضعیف نیز می‌تواند منجر به انزوای اجتماعی و فقدان حمایت عاطفی شود- عواملی که ارتباط نزدیکی با افزایش افکار خودکشی دارند. الگوهای رفتاری این افراد اغلب منجر به از دست دادن دیگران شده و ممکن است در نهایت به تنهایی و ناامیدی عمیقی ختم شود، وضعیتی که با افزایش بروز افکار خودکشی مرتبط هستند (بخشی‌پور رودسری و فقیه، ۱۴۰۲). جامعه‌ستیزی نیز که با الگوی مداوم رفتارهای ضداجتماعی، فقدان پشیمانی و سطحی‌بودن هیجانی مشخص می‌شود، ریسک بیشتر افکار خودکشی را به همراه دارد. افراد دارای این ویژگی‌ها اغلب با مشکل تنظیم هیجانی مواجه هستند که می‌تواند منجر به بروز رفتارهای تکانشی در آن‌ها شود. این تکانش‌گری، همراه با بی‌توجهی به هنجارهای اجتماعی، می‌تواند منجر به اقدامات خود تخریبی، از جمله رفتارهای خودکشی شود. علاوه بر این تجارب عاطفی ناکارآمد و کم عمق آنها ارتباط با دیگران را برایشان دشوار کرده و احساس تنهایی و بیگانگی را موجب می‌شود. در لحظات تنش‌های عاطفی، کاهش ظرفیت برای همدلی عاطفی و نیز عدم وجود حمایت‌های دیگران ممکن است منجر به مزمن شدن آشفتگی‌های روان‌شناختی شده و از این طریق بر بروز افکار خودکشی اثرگذار باشد (هاروپ و همکاران، ۲۰۱۷).

هم‌چنین دیگر نتیجه این پژوهش بر نقش واسطه‌ای نشخوارهای خشم در ارتباط بین آزاردیدگی هیجانی اولیه و افکار خودکشی تأکید دارد. نشخوار خشم یک فرآیند شناختی غیرارادی، منفی و تکرارشونده است که در زمان تجربه خشم ظاهر شده و اغلب منجر به تمایل مداوم برای مرور خاطرات، افکار، احساسات و علل و پیامدهای خشم می‌شود. فرآیند معیوبی که به واسطه اثرات آزاردیدگی هیجانی اولیه شکل گرفته و می‌تواند از طریق ایجاد تحریف‌ها و سوگیری‌های شناختی مختلف زمینه‌ساز بروز نشخوار خشم شوند و از این طریق نیز موجب شکل‌گیری افکار خودکشی شوند (بورک و کاپرون، ۲۰۲۵). افرادی که وقایع آسیب‌زایی را در دوران کودکی تجربه کرده‌اند، اغلب دارای سوگیری منفی در اسناد دهی بوده و بیشتر بر تجربیات منفی تمرکز می‌کنند تا تجربیات مثبت. این تحریف شناختی منجر به درگیری ذهنی مداوم نسبت به تجارب منفی گذشته مخصوصاً در ارتباط با تجارب پرخاشگرانه شده و عبور و پذیرش از آن‌ها را دشوار می‌سازد. تمرکز و مرور تجربیات منفی گذشته موجب ایجاد حالات مزمن نشخوارگری خشم می‌شود. حالتی که خود موجب بروز نقص در تفکر منطقی و حل مؤثر مسائل و نیز درک تحریف شده و نادرست از موقعیت می‌شود. این انحراف شناختی _تمایل به تمرکز بر جنبه‌های منفی موقعیت_ می‌تواند از طریق شکل‌گیری این افکار که فرد از توانایی کافی برای مقابله با موقعیت و حل آن برخوردار نبوده، باعث افزایش حس قربانی بودن، ناکارآمدی و درماندگی شود، عاملی که در درازمدت با افزایش خطر افکار خودکشی مرتبط است.

آزاردیدگی هیجانی اولیه و تغییر نگرش ناشی از آن مبنی بر غیرقابل اطمینان بودن دیگران موجب بروز احساس خصومت نسبت به آن‌ها می‌شود. این خصومت نیز در صورتیکه به‌شکل سازگارانه‌ای ابراز نگردد موجب بروز حالات نشخوارگری فکری پیرامون

1. Ponzoni, Beomonte Zobel, Rogier & Velotti

خشم می‌شود، حالتی که می‌تواند منجر به انزوای اجتماعی و تیرگی در روابط بین فردی شود. عصبانیت و تحریک‌پذیری مداوم همراه با نشخوار فکری می‌تواند دوستان، خانواده و عزیزان را از خود دور کرده و باعث بروز احساس انزوا و تنهایی شود. این انزوای اجتماعی احساس ناامیدی و ناکامی فرد را تشدید می‌کند. فقدان این ارتباط اجتماعی نیز می‌تواند از طریق تشدید احساس تنهایی موجب شکل‌گیری افکار و ایده‌پردازی خودکشی گردد. نشخوار خشم همچنین با افزایش واکنش‌پذیری عاطفی و تکانش‌گری نیز همراه است که می‌تواند احتمال بروز رفتارهای خود تخریبی و آسیب‌زننده را افزایش دهد. تکانش‌گری ناشی از مرور مداوم موقعیت‌های گذشته و ناتوانی در پذیرش سازگاران آنها می‌تواند موجب بروز رفتارهای تکانه‌ای با هدف تخریب خود شده و از این طریق نیز بر احتمال بروز رفتارهای مرتبط با خودکشی اثرگذار باشد (لین و همکاران، ۲۰۲۲).

یافته دیگر این پژوهش نشان داد نشخوارهای خشم در ارتباط بین ویژگی‌های تاریک شخصیت و افکار خودکشی نقش میانجی معنی‌داری ندارند. در تبیین این یافته به دست آمده باید اشاره داشت که ویژگی‌های تاریک شخصیت معمولاً با مکانیسم‌های دفاعی خاصی همراه هستند که ممکن است مانع شکل‌گیری نشخوارهای خشم شود. در این باره پژوهش جوناسون و همکاران (۲۰۱۹) نشان داد که افراد با ویژگی‌های تاریک شخصیتی اغلب از مکانیسم‌های دفاعی مانند فرافکنی و انکار استفاده می‌کنند. در واقع این افراد خشم خود را به جای درونی کردن و نشخوارگری آن، به صورت فعال به بیرون هدایت کرده (تمایل به رفتارهای پرخاشگرانه یا آسیب زدن به دیگران) یا از بررسی آن اجتناب می‌کنند. همچنین سوگیری‌های شناختی خاص افراد با ویژگی‌های تاریک شخصیت نیز می‌تواند عامل دیگری در که عدم شکل‌گیری نشخوارگری خشم باشد. در همین زمینه پژوهش جوناسون و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد که این افراد معمولاً سوگیری‌های شناختی خاصی دارند که شامل تمرکز بر کنترل بیرونی و ارزیابی بیش از حد مثبت از خود است. این سوگیری‌ها مانع از آن می‌شود که خشم به سمت خود معطوف شده و به صورت نشخوارگری خشم بروز یابد.

به‌طور کلی دوران دانشجویی و چالش‌های مختلف آن فشار بسیار زیادی را بر دانشجویان وارد می‌کند. فشارهایی که اثر تجمعی آنها می‌تواند آسیب‌پذیری آنها را در برابر افکار خودکشی افزایش دهد. افکار خودکشی یک پدیده روان‌شناختی پیچیده و یکی از حیاتی‌ترین مسائل در حوزه سلامت روان است، زیرا این افکار را مهم‌ترین عامل خطر و پیش‌بینی کننده مستقیم اقدام به خودکشی در نظر گرفته‌اند، مسئله‌ای که بررسی عوامل مرتبط با آن را حیاتی ساخته است. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف آزمون مدل افکار خودکشی دانشجویان براساس آزاردیدگی هیجانی اولیه و ویژگی‌های تاریک شخصیت؛ نقش میانجی نشخوارگری خشم انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که مدل مفهومی پژوهش از برازندگی مناسبی برخوردار بوده و آزاردیدگی هیجانی اولیه هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم و از طریق نقش واسطه‌ای نشخوار خشم بر افکار خودکشی اثرگذار هستند در حالی که ویژگی‌های تاریک شخصیت تنها به صورت مستقیم بر بروی افکار خودکشی اثرگذار می‌باشند.

این پژوهش نیز همچون پژوهش‌های دیگر دارای محدودیت‌هایی بود. نخستین محدودیت این مطالعه ناتوانی در کنترل متغیرهایی مثل وضعیت هوشی، وضعیت اقتصادی و اجتماعی دانشجویان بود، مسئله‌ای که می‌تواند تعمیم نتایج را با چالش‌هایی روبه‌رو سازد. دیگر محدودیت این مطالعه ناتوانی در بهره‌گیری از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی بود، مسئله‌ای که پژوهشگران را ناچار به استفاده از نمونه‌گیری در دسترس نمود. همچنین محدودیت دیگر این پژوهش تمرکز بر دانشجویان دانشگاه محقق اردبیلی بود، مسئله‌ای که می‌تواند تعمیم نتایج این پژوهش به دانشجویان سایر شهرها یا گروه‌های دانش‌آموزی را دچار اشکال سازد. بنابراین و برای رفع محدودیت‌های این مطالعه و ارتقای کیفیت پژوهش‌های آینده پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده نسبت کنترل کردن متغیرهای مداخله‌گری (مانند: وضعیت اجتماعی-اقتصادی یا هوشی) دانشجویان اقدام شود که این مورد می‌تواند از طریق سنجیدن اثر این متغیرها در قالب متغیر تعدیل‌گر یا میانجی انجام پذیرد. برای رفع محدودیت مربوط به روش نمونه‌گیری، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی استفاده شود. همچنین برای رفع محدودیت مربوط به گروه نمونه نیز پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده نمونه مورد مطالعه گسترش یافته و از دانشجویان سایر شهرها یا گروه‌های دانش‌آموزی نیز استفاده

شود تا بدین صورت نتایج جامع‌تری به‌دست آید. در نهایت باتوجه به عدم نقش میانجی معنی‌دار نشخوار خشم در ارتباط بین ویژگی‌های تاریک شخصیت و افکار خودکشی، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده این مورد مجدداً مورد ارزیابی قرار گیرد تا نسبت به دقت آن اطمینان حاصل گردد. ضمناً با توجه به پیامدهای افکار خودکشی در دانشجویان و اهمیت آن در پیش‌بینی اقدام به خودکشی و نیز اثرگذاری آزاردیدگی هیجانی اولیه، ویژگی‌های تاریک شخصیت و نشخوارهای خشم بر بروز آن، پیشنهاد می‌شود مسئولان مربوطه بررسی دقیق‌تر این موارد را در اولویت قرار داده و با اجرای مداخلات لازم با تمرکز بر یافته‌های این پژوهش از بروز این افکار پیشگیری نمایند. همچنین می‌توان از یافته‌های این پژوهش برای طراحی مداخلات درمانی به منظور کاهش آسیب‌های احتمالی برای دانشجویان در معرض خطر نیز استفاده کرد تا بدین طریق از ایجاد اقدام به خودکشی جلوگیری به عمل آید.

تقدیر و تشکر

پژوهشگران بر خود واجب می‌دانند از تمام دانشجویانی که با صرف وقت خود دستیابی به نتایج دقیق را ممکن ساختند تقدیر و تشکر به عمل آورند.

موازین اخلاقی

در این مطالعه امکان دسترسی به نتایج پرسش‌نامه برای داوطلبان، رعایت اصل رازداری و امانت‌داری به‌عنوان اصول اخلاقی پژوهش موردنظر پژوهشگران قرار داشت.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی را گزارش نمی‌کنند.

منابع

- ابراهیمی، گلی؛ غضنفری، احمد؛ مشهدی زاده، شهرام و رحیمی، سعید. (۱۴۰۲). رابطه ترومای دوران کودکی با افکار خودکشی با توجه به نقش واسطه‌ای طحوراه‌های ناسازگار اولیه. *روان پرستاری*، ۱۱ (۱)، ۹۴-۱۰۵.
- ابراهیمی، حجت‌الله؛ دژکام، محمود و ثقه الاسلام، طاهره. (۱۳۹۲). تروماهای دوران کودکی و اقدام به خودکشی در بزرگسالی. *روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۱۹ (۴)، ۲۸۲-۲۷۵.
- احمدبوکانی، سلیمان؛ قمری، حسین؛ کیانی، احمد رضا و رضایی شریف، علی. (۱۴۰۰). آزمون مدل تعلق‌پذیری خنثی و سربار بودن در ایده و رفتار خودکشی در دانشجویان: بررسی نقش تعدیلی ناامیدی: یک مطالعه توصیفی. *دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، ۲۰ (۵)، ۵۳۸-۵۱۹.
- ارسلان ده، فرشته؛ ایلایی فر، گوهرتاج؛ شکیبایی نژاد، آرام و قنبری، الهه. (۱۴۰۲). تأثیر ترومای کودکی و بدتنظیمی هیجانی بر افکار خودکشی با میانجی گری نشخوار فکری در پرستاران با علائم افسردگی. *مدیریت پرستاری*، ۱۲ (۳)، ۱۰۴-۹۰.
- انیسی، جعفر؛ فتحی آشتیانی، علی؛ سلطانی نژاد، عبدالله و امیری، ماندانا. (۱۳۸۵). بررسی شیوع افکار خودکشی و عوامل مرتبط با آن در میان سربازان. *طب نظامی*، ۲۷ (۱)، ۹۵-۸۷.
- بشارت، محمدعلی و محمدمهر، رضا. (۱۳۸۸). بررسی ویژگی‌های روانسنجی مقیاس نشخوار خشم. *پرستاری و مامایی*، ۱۹ (۶۵)، ۴۳-۳۶.
- بشرپور، سجاد و احمدی، شیرین. (۱۴۰۲). مدل ساختاری ایده پردازی خودکشی بر اساس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی و بدرفتاری روانی با میانجی گری ذهن آگاهی در نوجوانان. *طب انتظامی*، ۱۲ (۱)، ۲۲-۱۱.

- بخشی‌پور رودسری، عباس و فقیه، حانیه. (۱۴۰۲). بررسی رابطه سه گانه تاریک شخصیت و افکار خودکشی: مدل میانجی‌گری بیگانگی اجتماعی. *راهبردهای نو در روانشناسی و علوم تربیتی*، ۶(۲۰)، ۲۱۶-۲۲۴.
- حشمتی، آرزو؛ خاکپور، ساحل؛ کوثری، زهرا؛ محمدی، مجید و زنونیان، سعیده. (۱۳۹۸). شیوع خودکشی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۷(۱)، ۳۵-۴۳.
- سربند، مهناز و علی گوهری، بهزاد. (۱۴۰۳). بررسی نقش واسطه‌ای راهبردهای شناختی تنظیم هیجان در رابطه بین پریشانی روان شناختی با افکار خودکشی در زنان دارای تجربه شکست عشقی. *رویش روانشناسی*، ۱۳(۵)، ۱۶۸-۱۵۷.
- عطا دخت، اکبر؛ نوری لاسکی، شایان؛ نبی‌پور، محمد و زارعی نوروژی، محمد. (۱۴۰۳). ارائه مدل ساختاری اعتیاد به اینترنت زوجین بر اساس صفات شخصیتی تاریک و نقش واسطه‌ای احساس تنهایی. *ایده‌های نوین روانشناسی*، ۲۰(۲۴)، ۱-۲۰.
- فرنی، فاطمه و رحیمیان بوگر، اسحق. (۱۴۰۳). نقش ترومای کودکی، استرس روانی اجتماعی و تعارضات بین فردی در پیش بینی اقدام به خودکشی با عامل واسطه‌ای سلامت جسمانی: یک مطالعه توصیفی. *دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، ۲۳(۲)، ۱۱۸-۱۰۴.
- میردریگوند، فضل‌الله. (۱۴۰۲). ارزیابی مدل ساختاری تبیین اختلالات رفتاری و هیجانی در کودکان آزاردیده بر اساس انعطاف‌پذیری شناختی و تجارب نامطلوب دوران کودکی والدین با میانجی‌گری خودپنداره شخصی. *دست‌آوردهای روان‌شناختی*، ۳۰(۱)، ۲۶۰-۲۴۰.
- یوسفی، رحیم و پیری، فائزه. (۱۳۹۵). ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه دوجین کثیف. *روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۲۲(۱)، ۶۷-۶۷.

- Baiden, P., & Tadeo, S. K. (2020). Investigating the association between bullying victimization and suicidal ideation among adolescents: Evidence from the 2017 Youth Risk Behavior Survey. *Child Abuse & Neglect*, 10(2), 104-120. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104417>
- Beck, A. T., Kovacs, M., & Weissman, A. (1979). Assessment of suicidal intention: the Scale for Suicide Ideation. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 47(2), 343-352. <https://doi.org/10.1037//0022-006x.47.2.343>.
- Bernstein, D. P., Stein, J. A., Newcomb, M. D., Walker, E., Pogge, D., Ahluvalia, T., ... & Zule, W. (2003). Development and validation of a brief screening version of the Childhood Trauma Questionnaire. *Child Abuse & Neglect*, 27(2), 169-190. [https://doi.org/10.1016/s0145-2134\(02\)00541-0](https://doi.org/10.1016/s0145-2134(02)00541-0).
- Black, M. H., Scott, M., Baker-Young, E., Thompson, C., McGarry, S., Hayden-Evans, M., ... & Milbourn, B. (2023). Preventing suicide in post-secondary students: a scoping review of suicide prevention programs. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 32(5), 735-771. <https://doi.org/10.1007/s00787-021-01858-8>
- Brown, M., Worrell, C., & Pariante, C. M. (2021). Inflammation and early life stress: An updated review of childhood trauma and inflammatory markers in adulthood. *Pharmacology Biochemistry and Behavior*, 21(1), 173-188. <https://doi.org/10.1016/j.pbb.2021.173291>
- Buerke, M., & Capron, D. W. (2025). Brooding, Reflection, and Anger Rumination Relate to Suicidal Ideation through the Role of Thought Control. *Archives of Suicide Research: Official Journal of the International Academy for Suicide Research*, 29(1), 273-289. <https://doi.org/10.1080/13811118.2024.2350018>
- Curtis, G. J., Correia, H. M., & Davis, M. C. (2022). Entitlement mediates the relationship between dark triad traits and academic misconduct. *Personality and Individual Differences*, 19(1), 111-126. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111563>
- Czarna, A. Z., Jonason, P. K., Dufner, M., & Kossowska, M. (2016). The Dirty Dozen Scale: Validation of a Polish version and extension of the nomological net. *Frontiers in Psychology*, 7(4), 445-460. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00445>
- Dragostinov, Y., & Möttus, R. (2023). Test-retest reliability and construct validity of the brief dark triad measurements. *Journal of Personality Assessment*, 105(2), 143-148. <https://doi.org/10.1080/00223891.2022.2052303>
- Destrée, L., Brierley, M. E., Albertella, L., Jobson, L., & Fontenelle, L. F. (2021). The effect of childhood trauma on the severity of obsessive-compulsive symptoms: A systematic review. *Journal of Psychiatric Research*, 14(2), 345-360. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2021.08.017>
- Ducher, J. L., & Daléry, J. (2004). Concurrent validation of the suicidal risk assessment scale (R.S.D.) with the Beck's suicidal ideation scale. *Europe PMC*, 30(3), 249-254. [https://doi.org/10.1016/s0013-7006\(04\)95436-x](https://doi.org/10.1016/s0013-7006(04)95436-x)
- Harrop, T. M., Preston, O. C., Khazem, L. R., Anestis, M. D., Junearick, R., Green, B. A., & Anestis, J. C. (2017). Dark traits and suicide: Associations between psychopathy, narcissism, and components of the

- interpersonal-psychological theory of suicide. *Journal of Abnormal Psychology*, 126(7), 928–938. <https://doi.org/10.1037/abn0000300>
- Hoekstra P. J. (2020). Suicidality in children and adolescents: lessons to be learned from the COVID-19 crisis. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 29(6), 737–738. <https://doi.org/10.1007/s00787-020-01570-z>
- Janiri, D., Moccia, L., Montanari, S., Simonetti, A., Conte, E., Chieffo, D., Monti, L., Kotzalidis, G. D., Janiri, L., & Sani, G. (2023). Primary emotional systems, childhood trauma, and suicidal ideation in youths with bipolar disorders. *Child Abuse & Neglect*, 14(6), 106–118. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106521>
- Ji, S., Pan, S., Li, X., Cambria, E., Long, G., & Huang, Z. (2020). Suicidal ideation detection: A review of machine learning methods and applications. *IEEE Transactions on Computational Social Systems*, 8(1), 214–226. <https://doi.org/10.1109/TCSS.2020.3021467>
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: A concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22(2), 420–432. <https://doi.org/10.1037/a0019265>
- Jonason, P. K., Fletcher, S. A., & Hashmani, T. (2019). Externalizing and internalizing, but not rationalizing: Some psychodynamic biases associated with the Dark Triad traits. *Personality and Individual Differences*, 13(7), 9–20. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.08.003>
- Jonason, P. K., Oshio, A., Shimotsukasa, T., Mieda, T., Csathó, Á., & Sitnikova, M. (2018). Seeing the world in black or white: The Dark Triad traits and dichotomous thinking. *Personality and Individual Differences*, 12(8), 102–112. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.08.030>
- Jonason, P. K., & Zeigler-Hill, V. (2018). The fundamental social motives that characterize dark personality traits. *Personality and Individual Differences*, 13(2), 98–107. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.05.031>
- Kline, R. (2016). *Data preparation and psychometrics review. Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (4th ed., pp. 64–96). New York, NY: Guilford.
- Large, M., Corderoy, A., & McHugh, C. (2021). Is suicidal behaviour a stronger predictor of later suicide than suicidal ideation? A systematic review and meta-analysis. *The Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 55(3), 254–267. <https://doi.org/10.1177/0004867420931161>
- Levin, R. I. (2011). *Statistics for management. Pearson Education India*.
- Lin, Y. C., Wee, J. Y., Marks, R. B., O'Connell, K. L., Hassler, M. E., & Law, K. C. (2022). Shame-proneness and suicidal ideation: The roles of depressive and anger rumination. *Journal of Affective Disorders Reports*, 7(1), 100–118. <https://doi.org/10.1016/j.jadr.2021.100303>
- McKay, M. T., Cannon, M., Chambers, D., Conroy, R. M., Coughlan, H., Dodd, P., Healy, C., O'Donnell, L., & Clarke, M. C. (2021). Childhood trauma and adult mental disorder: A systematic review and meta-analysis of longitudinal cohort studies. *Acta psychiatrica Scandinavica*, 143(3), 189–205. <https://doi.org/10.1111/acps.13268>
- Nedeljković, B., Dinić, B., & Tucaković, L. (2023). The dark triad and forgiveness: The mediating role of anger rumination. *Personality and Individual Differences*, 21(5), 112–126. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112362>
- Ponzoni, S., Beomonte Zobel, S., Rogier, G., & Velotti, P. (2021). Emotion dysregulation acts in the relationship between vulnerable narcissism and suicidal ideation. *Scandinavian journal of psychology*, 62(4), 468–475. <https://doi.org/10.1111/sjop.12730>
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556–563. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00505-6](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6)
- Simiyu, J., Odhiambo, W. A., & Nyabuto, E. (2024). Prevalence of Suicide Ideation among University Students: A Case of Nyanza Region, Kenya. *African Journal of Education, Science and Technology*, 8(1), 259–267. <http://41.89.164.27:8080/xmlui/handle/123456789/2186>
- Sukhodolsky, D. G., Golub, A., & Cromwell, E. N. (2001). Development and validation of the Anger Rumination Scale. *Personality and Individual Differences*, 31(5), 689–700. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(00\)00171-9](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00171-9)
- Sun, J., Ban, Y., & Liu, J. (2024). Relationship between bullying victimization and suicide ideation among Chinese adolescents: a moderated chain mediation model. *Children and Youth Services Review*, 15(6), 107–119. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107304>
- Turan, M. E., Adam, F., Kaya, A., & Yıldırım, M. (2024). The mediating role of the dark personality triad in the relationship between ostracism and social media addiction in adolescents. *Education and Information Technologies*, 29(4), 3885–3901. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12002-1>

- Wilson, K., Van Doorn, G., & Dye, J. (2023). Vulnerable dark traits mediate the association between childhood adversity and suicidal ideation. *Personality and Individual Differences*, 202(3), 115-130. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111959>
- Yang, M., Zhu, X., Sai, X., Zhao, F., Wu, H., & Geng, Y. (2019). The Dark Triad and sleep quality: Mediating role of anger rumination. *Personality and Individual Differences*, 15(1), 228-240. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.06.027>
- Yao, K., Chen, P., Zhou, H., Ruan, J., Chen, D., Yang, X., & Zhou, Y. (2023). The effect of childhood trauma on suicide risk: the chain mediating effects of resilience and mental distress. *BMC Psychiatry*, 23(1), 865-878. <https://doi.org/10.1186/s12888-023-05348-w>
- You, Z., You, R., Zheng, J., Wang, X., Zhang, F., Li, X., & Zhang, L. (2024). The role of sense of control and rumination in the association between childhood trauma and depression. *Current Psychology*, 43(34), 27875-27885. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06421-7>
- Zhu, W., Chen, Y., & Xia, L. X. (2020). Childhood maltreatment and aggression: The mediating roles of hostile attribution bias and anger rumination. *Personality and Individual Differences*, 162(10), 345-358. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.1110007>

